

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1999 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 308
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2023 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

KURŠIŲ NERIJOS NACIONALINIO PARKO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kuršių nerijos nacionalinio parko nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Kuršių nerijos nacionalinio parko (toliau – nacionalinis parkas) steigimo tikslus, išskirtinę vertę, Mažosios Lietuvos etnografinio regiono dalies Kuršių nerijos pusiasalio (toliau – Kuršių nerija) architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus.

2. Veiklą nacionaliniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymas, nacionalinio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai), savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kultūros paveldo objektų tipiniai ir individualūs apsaugos reglamentai, Nuostatai. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse nuostatų reikalavimai taikomi, kiek jie neprieštarauja kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems dokumentams. Vykdamt ūkinę, rekreacinę ir kitą veiklą nacionaliniame parke atsižvelgiama į Kuršių nerijos išskirtinės visuotinės vertės aprašo, patvirtinto UNESCO Pasaulio paveldo komiteto 38 sesijos 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. WHC-14/38.COM/8E, nuostatas.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Apžvalgos aikštelė (regykla)** – vieta, iš kurios atsiveria panoraminis kraštovaizdis ir kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti pastatytas apžvalgos bokštas.

3.2. **Atokvėpio vieta** – trumpam poilsiui be nakvynės skirta vieta, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.3. **Kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamos natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ir (ar) žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio savybės, apimančios kraštovaizdžio vaizdingumą, emocinį suvokimą, kompozicinę sandarą, meninę kokybę.

3.4. **Lankomi objektai** – paveldo objektai, kiti saviti kraštovaizdžio objektai ir kompleksai, savitų reiškinių vietos.

3.5. **Mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai** – informaciniai skydai, stendai, nuorodos, ženklai ir riboženkliai; šiukšliadėžės; suolai, stalai, dviračių stovai, sūpynės, laipynės, dekoratyvinės skulptūros, šviestuvai, stebėjimo įrenginiai (žiūronai, teleskopai, kameros); atraminės

sienelės, tvorelės, platformos, pakylės; laiptai, lieptai, tilteliai, pavėsinės, laužavietės, kiti teritorijos vientiso stiliaus tvarkymo ir puošybos objektai.

3.6. **Mokomasis takas** – edukacinis pėsčiųjų takas, kuriame pateikiant mokomąją ir (ar) aiškinamąją informaciją mokoma suvokti ekosistemą, jos elementų tarpusavio ryšius, gamtos vertybes ir reiškinius; šalia mokomojo tako gali būti įrengta informacinių skydų ir (ar) stendų, rodyklių, riboženklių, atraminių sienelių, tvorelių, laiptų, lieptų, tiltelių, suolų, vertybėms apžvelgti ir (ar) stebėti skirtų statinių, prietaisų ir (ar) įrenginių.

3.7. **Pažintinis takas (pažintinis vandens maršrutas)** – pėstiesiems, nemotorinių **sausumos ir (ar) vandens** transporto priemonių naudotojams įrengtas takas (**pažintinis vandens maršrutas**), skirtas susipažinti (aplankyti) su lankomais objektais, savitais regionais; šalia pažintinio tako (**pažintinio vandens maršruto**) gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.8. **Poilsio vietė** – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, laužaviečių, automobilių stovėjimo aikštelė.

3.9. **Rekreaciniai pastatai** – viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio, nakvynės, svečių namai, viešbučiai, kempingai, moteliai, turizmo centrai ir bazės, vasarnamiai), ir gydymo paskirties pastatai (sanatorijos, sveikatingumo kompleksai).

3.10. **Tradicinė etnografinio regiono architektūra** – etnografiniame regione susiformavusi teritorinė, erdvinė struktūra, kuriai būdingas tam tikras sodybų planas, apželdinimas, saviti pastatai, jų statybos principai, tradicinės statybos ir apdailos medžiagos ir spalvos, ryšys su kraštovaizdžiu.

3.11. **Kuršių nerijos žvejo sodyba** – Kuršių nerijai būdinga žvejo gyvenamojo namo ir jo priklausinių (pagalbinio ūkio pastatų), sodybos želdinių, gėlyno, sodo, daržo, aikštelių planinė-erdvinė struktūra, deranti kraštovaizdyje, tęsianti apželdinimo ir aplinkos tvarkymo tradicijas, turinti būdingų pastatų grupavimo (sodybinio užstatymo tipas), puošybos ir mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.12. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme, Saugomų teritorijų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Pajūrio juostos, Miškų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos statybos, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS

NACIONALINIO PARKO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

4. Nacionalinio parko steigimo tikslai:

4.1. išsaugoti vertingiausias gamtinius objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas, savitą pamario kraštui būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti, sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai;

4.2. išsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemų stabilumą, sudaryti sąlygas vykdyti taikomuosius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse;

4.3. puoselėti nacionalinio parko išskirtinę vertę propaguojančią edukacinę, muziejinę ir kultūrinę veiklą, propaguoti Kuršių nerijos etninės kultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialaus paveldo);

- 4.4. sudaryti sąlygas tausojančio pažintinio turizmo plėtrai;
- 4.5. plėtoti visuomenės ekologinį ir gamtosauuginį švietimą;
- 4.6. atkurti sunaikintus, pažeistus gamtinius bei kultūrinius kompleksus ir objektus (vertybes).
- 5. Nacionalinio parko išskirtinę vertę formuoja:

5.1. kraštovaizdžio savitumas ir įvairovė: jūros, vėjo ir žmogaus veiklos suformuotas ir toliau besiformuojantis smėlingas ir miškingas, visuomeninę ir kultūrinę svarbą išlaikęs mozaikiškas atvirų erdvių pajūrio nerijos kraštovaizdis su būdingomis Kuršių nerijos gyvenvietėmis prie Kuršių marių, pasižymintis unikalių gamtos ir kultūros paveldo vertybių gausa; nuo aukščiausių kopų vietų ir iš Kuršių marių atsiveriančios išskirtinės panoramos ir siluetai; smėlynų sutramdymo istoriją menantys kalninės pušies miško masyvai;

5.2. negyvosios gamtos vertybės: Kuršių nerijos pamariu besitęsiantis Didysis kopagūbris; pavienės kopos ir senųjų parabolinių kopų liekanos; žmogaus sukurtas ir Kuršių nerijos pajūriu besitęsiantis kopagūbris; pajūrio ir pamario pievos (palvės); pamario pusiasaliai (ragai);

5.3. gyvosios gamtos vertybės: Juodkrantės ir Nidos sengirės; vientisas miškų masyvas; unikali smėlynų, pajūrio ir pamario pievų (palvės) augalija ir gyvūnija; tik pajūrio zonai būdingos Europos Bendrijos svarbos buveinės (užuomazginės pustomos kopos, baltosios kopos, pilkosios kopos, kopų varnauogynai, kopų gluosnynai, medžiais apaugusios pajūrio kopos, drėgnos tarpkopės, pajūrio smėlynų tyruliai, pelkėti lapuočių miškai); paukščių migracijos keliai;

5.4. materialusis kultūros paveldas: planinė-erdvinė senųjų žvejų kaimų (Nida, Preila, Pervalka, Juodkrantė, Smiltynė), kurie tapo kurortu, struktūra ir architektūra; sodybos su mediniais žvejų namais; XIX a. pab.–XX a. pr. atsiradę profesionalios architektūros pastatai ir (ar) statiniai (vasarnamiai (Klaipėdos krašte vadinami vilomis), švyturiai, prieplaukos, bažnyčios ir mokyklos); užпустytų senųjų kaimų (Naglių, Karvaičių) kultūriniai sluoksniai; istorinis pašto kelias; jūrinio kultūros paveldo elementai; gynybinio (karinio) paveldo objektai;

5.5. nematerialusis kultūros paveldas: Kuršių nerijai būdingi amatai, folkloras, meno tradicijos; tradicinis žvejų gyvenamos būdas; unikalūs, saviti kopagūbrio ir Didžiojo kopagūbrio, miško priežiūros ir tvarkymo būdai; nuo XIX a. susiklosčiusios darnaus turizmo ir poilsio tradicijos; Kuršių nerijos socialinės ir kultūrinės tradicijos, suformuotos žvejų, miškininkų, menininkų, mokslininkų, buriuotojų, sklandytojų, keliautojų, poilsiautojų ir kitų lankytojų; aplinkos estetika, ramybė, dvasingumas ir socialinis suvokimas; nuolatinis siekis kurti harmoningą gamtos ir žmogaus sambūvį.

III SKYRIUS

APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI VISOSE NACIONALINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

6. Nacionalinio parko apsaugos ir tvarkymo ypatumai, veiklos reglamentavimas ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįsti reikalavimai siejami su funkcinio prioriteto zonomis, nustatytomis nacionalinio parko ir jo zonų ribų plane, ir kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, nustatytomis nacionalinio parko tvarkymo plane. Kraštovaizdžio tvarkymo zonose teritorijos naudojamos ir apsauga reguliuojama vadovaujantis Saugomų teritorijų tipiniu apsaugos reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“.

7. Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas ir nacionalinio parko planavimo dokumentų sprendinius, nacionaliniame parke skatinama:

7.1. veikla, išsauganti biologinę įvairovę ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, saugomų rūšių, jų buveinių ir genetinių miško medžių išteklių apsaugos priemonių įgyvendinimas:

7.1.1. gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimas ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo ir naudojimo būdų, naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, konkrečių apsaugos ir tvarkymo priemonių įgyvendinimas;

7.1.2. gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas, ūkininkavimo būdai, palaikantys palankią buveinių, saugomų rūšių ir miško medžių populiacijų apsaugos būklę;

7.1.3. Kuršių nerijai būdingų žvejo sodybos ir (ar) vasarnamių (vilų) užstatymo tipų, tradicinės Kuršių nerijos architektūros puoselėjimas;

7.1.4. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas didinant kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, nuosekliai formuojant įvairaus amžiaus mišrius medynus. Prioritetas teikiamas kraštovaizdžio formavimo ir medynų pertvarkymo kirtimams, miško atkūrimo būdui žėlimui;

7.2. veikla, palaikanti arba atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus, įgyvendinanti šias priemones:

7.2.1. pažeistų ekosistemų ir kraštovaizdžio elementų, atvirų erdvių atkūrimas ir palaikymas, mozaikiško, pusiau atviro kraštovaizdžio formavimas ir palaikymas, kraštovaizdžio estetinės vertės atkūrimas ir didinimas, nacionalinio parko tvarkymo plane nustatytų miško parkų sukūrimas;

7.2.2. krantų apsaugos ir tvarkymo (krantotvarkos) priemonių įgyvendinimas Baltijos jūros ir Kuršių marių krantuose;

7.2.3. kopų buveinių palaikymas ir atkūrimas;

7.2.4. invazinių rūšių plitimo prevencija ir (arba) esamų židinių naikinimas;

7.2.5. veiklų Kuršių nerijos savitumui, unikalumui, gamtos ir kultūros vertybėms, išryškinančioms darnų žmogaus ir gamtos sambūvį, išsaugoti vykdytas;

7.3. Kuršių nerijos nematerialiosios kultūros puoselėjimas, istoriškai susiformavusių būdingų tradicinių verslų ir amatų plėtra, vietos produktų gamyba ir populiarinimas (mėgėjiška žvejyba, svečių priėmimas, apgyvendinimo, maitinimo ir kitų paslaugų teikimas, gintaro apdirbimas, medinių burinių valčių, vėtrungių ir medinių namų puošybos elementų gamyba, žuvų rūkymas ir kita);

7.4. tausojančio pažintinio ir sveikatinimo turizmo plėtra prioritetą teikiant gamtiniam ir kultūriniam turizmui;

7.5. gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas siekiant Kuršių nerijos vertybių apsauga sudominti vietos gyventojus, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių savininkus, valdytojus ir naudotojus;

7.6. teritorijos pritaikymas rekreacijai, lankyti pagal nacionalinio parko tvarkymo plano sprendinius, atsižvelgiant į kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus;

7.7. gintaro žvalgyba ir gavyba Kuršių mariose pažintiniais ir mokomaisiais tikslais;

7.8. elektrinių ir kitų ekologiškų transporto priemonių naudojimas, vandens transporto Kuršių mariose plėtojimas;

7.9. saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ypatybių išryškinimo – želdinių ir menkaverčių statinių, dengiančių kultūros paveldo objektus ir (ar) kultūros paveldo vietovių vertingąsias savybes, šalinimo – darbai.

8. Pastatai ir kiti statiniai nacionaliniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ir (ar) kapitališkai remontuojami, teritorijų planavimo ir kiti dokumentai rengiami atsižvelgiant į Kuršių nerijai būdingos statybos, architektūros ir planavimo tradicijas, siekiant:

8.1. išsaugoti išlikusią (susiformavusią iki 1942 m.) būdingą planinę-erdvinę struktūrą;

8.2. išlaikyti Kuršių nerijai būdingus žvejo sodybos, vasarnamių (vilų) architektūros bruožus: planinę struktūrą, pastatų ir kitų statinių formas, dydį (tūrį), statybos produktus, spalvas, fasadų apdailą, puošybos elementus;

8.3. išsaugoti išskirtinai Kuršių nerijai būdingą XX a. 7–9 dešimtmečių kurortų architektūrą.

9. Kuršių nerijos žvejo sodybos pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ir remontuojami vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo, teritorijų planavimo dokumentų nuostatomis ir šiais Nuostatuose nustatytais Kuršių nerijai būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais, išskyrus atvejus, kai nacionalinio parko planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planų) ir (ar) vietovės lygmens bendrųjų planų sprendiniais nustatyta kitaip:

9.1. Bendras žemės sklypo užstatymo tankis negali viršyti 20 proc. žemės sklypo ploto.

9.2. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m².

9.3. Gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano, ne daugiau kaip su dviem verandomis, kurios gali būti įrengiamos tik gyvenamojo namo šoniniuose (ilguosiuose) fasaduose. Didžiausias vieno aukšto gyvenamojo namo aukštis – iki 8,5 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Namų aukštis iki stogo karnizo – iki 4 m. Stogo karnizas turi sudaryti ne mažiau kaip 40 proc. stogo perimetro. Namų cokolis (pamatas) virš natūralaus žemės paviršiaus turi būti iškilęs ne daugiau kaip 0,3 m. Sodybų gyvenamųjų namų durys ir langų rėmai gaminami iš medžio. Langai skaidomi (arba vizualiai skaidomi) dalimis.

9.4. Sodybos ūkio pastatai – vienaukščiai, dvišlaičiais stogais su karnizais, stogų skliautų (timpanų, frontonų) langeliai smulkesni. Pastatų aukštis – iki 5 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Statomų, rekonstruojamų ir (ar) remontuojamų sodybos ūkio pastatų dydis, proporcijos ir fasadų architektūrinė išraiška turi atitikti sodybos ūkio pastatą.

9.5. Sodybos pastatų stogai dvišlaičiai, simetriški, 35–45° nuolydžio, su 0,2–1,0 m pločio karnizu. Pastatų stogai dengiami viena iš šių dangų: molio, keraminėmis čerpėmis, nendrėmis, malksnomis. Stogų spalva – tamsiai ruda, molio čerpių raudona, pilka. Visų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

9.6. Sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos – mediena, plytos, tinkas. Sienos apkalamos vertikaliomis lentomis su antplyšiais. Stogo dangai ir sienų apdailai naudojamos skirtingos statybinės medžiagos. Sienų spalva – raudona, tamsiai ruda, pilka.

9.7. Sodybos pastatų puošybai naudojamos vėjalentės, lėkiai, žirgeliai, langinės.

9.8. Išlaikoma Kuršių nerijos žvejo sodybos kiemų struktūra; kietos dangos gali užimti ne daugiau kaip 20 proc. neužstatyto žemės sklypo ploto.

9.9. Sodyba gali būti aptveriamą tik žemės sklypo perimetru ne aukštesnėmis kaip 1,1 m perregiomomis ažūrinėmis (kiaurymių plotas – iki 45 proc.) medinėmis tvoromis be ištisinių cokolių arba

ne aukštesnėmis kaip 1,3 m gyvatvorėmis. Rekomenduojama tradicinė tvora su baltai dažytais tvoros stulpelių viršutinėmis dalimis.

10. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose Nuostatų 9 punkte nustatyti Kuršių nerijos žvejo sodybos statinių projektavimo, statybos, rekonstrukcijos ir (ar) kapitalinio remonto reikalavimai taikomi, jei jie neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintiems paveldosaugos reikalavimams, istorinių – architektūrinių tyrimų duomenims.

11. Atokvėpio vietose, poilsiavietėse žmonėms ir (ar) daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės gali būti statomos ar įrengiamos medinės pavėsinės be patalpų. Pavėsinių spalva – natūrali medžio arba ruda, juoda, pilka.

12. Inžinerinių statinių ir įrenginių statyba ir (ar) įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

12.1. Inžineriniai statiniai projektuojami ir (ar) įrengiami nekeičiant kraštovaizdžio pobūdžio. Statant, rekonstruojant ir (ar) remontuojant kelius išlaikomi esamų kelių profiliai, vingiai, nuolydžiai.

12.2. Kelių, gatvių, pėsčiųjų takų ir gyvenamųjų namų apšvietimas, išskyrus laivybos ir oro navigacijos, valstybės sienos ir krašto apsaugos tikslams naudojamus šviesos įrenginius, įrengiamas taip, kad šviesos tarša nacionalinio parko gamtinei aplinkai būtų kuo mažesnė: apšviečiami plotai, būtini automobilių, pėsčiųjų ir gyventojų saugumui užtikrinti; šviestuvų skleidžiamas šviesos srautas nukreipiamas į žemę (apšviečiamą statinį); šviestuvų šviesos spalvinė temperatūra ne didesnė kaip 3000 K.

12.3. Saulės šviesos energijos elektrinės ir (ar) saulės šilumos energijos kolektoriai leidžiama įrengti ant statinių stogų. Nacionalinio parko eksploatacinės (gavybinės), komunalinės, komunikacinės ir inžinerinės, gynybinės (karinės) paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonose saulės šviesos energijos elektrinės ir (ar) saulės šilumos energijos kolektoriai leidžiama įrengti ant statinių stogų ir ant žemės. Jų pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su nacionalinio parko direkcija (toliau – direkcija). Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

13. Kuršių mariose, išskyrus su nacionalinio parko Naglių ir Grobšto gamtiniais rezervatais ir Parnidžio kraštovaizdžio draustiniu besiribojančias Kuršių marių akvatorijos dalis, leidžiama nuo kranto linijos įrengti iki 15 m ilgio, ne didesnius kaip 30 m² ploto lieptus. Jei Kuršių marių viršvandeninės augalijos juosta platesnė kaip 15 m, leidžiama statyti ilgesnius lieptus, bet išsikišančius ne daugiau kaip 3 m už viršvandeninės augalijos juostas.

14. Apžvalgos aikštelės (regyklos) gali būti įrengiamos vietose, iš kurių atsiveria kraštovaizdžio panorama ir į kurias veda pažintiniai, mokomieji takai, turizmo trasos, o lankymas nesukelia žemės erozijos (rekreacinės digresijos), nedaro neigiamo poveikio saugomoms rūšims, buveinėms, reljefui, kitoms kraštovaizdžio vertybėms. Apžvalgos aikštelėse (regyklose) gali būti įrengiamos iki 15 m aukščio konstrukcijos kraštovaizdžio panoramų ir kitų vertybių apžvalgai pagerinti.

15. Sodybinio užstatymo teritorijose ir (ar) sodybų pastatų požeminiuose aukštuose automobilių saugyklos neįrengiamos.

16. Pastatuose su požeminėmis automobilių saugyklomis numatant automobilių statymo į saugyklą būdą, pirmenybė teikiama kroviniams liftams ir kitiems mechanizuotiems įrenginiams. Įvažiuoti ir išvažiuoti skirti pandusai (rampos) įrengiami taip, kad nekeistų kraštovaizdžio pobūdžio. Šie statiniai ir įrenginiai pridengiami želdiniais.

17. Projektuojant didesnes kaip 400 m² ploto atviras automobilių stovėjimo aikšteles, jose numatomos želdinių juostos, skaidančios aikštelę dalimis.

18. Želdinant mišką jo kontūrai negali būti tiesių linijų ir turi atkartoti reljefo formas.

19. Išorinė reklama nacionaliniame parke įrengiama vadovaujantis Reklamos įstatymu ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu. Užrašai informaciniuose skyduose, stenduose rašomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu. Išorinė reklama kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengiama vadovaujantis kultūros ministro patvirtintomis Reklamos kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengimo taisyklėmis.

20. Kultūros, sporto ir kitokius renginius (išskyrus urbanizuotas teritorijas) nacionaliniame parke galima organizuoti tik suderinus renginio vietą su nacionalinio parko direkcija (toliau – direkcija). Renginio vieta raštu derinama Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus. Direkcija sprendimą suderinti planuojamo kultūros, sporto ir kitokio renginio vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad planuojamas renginys nepakenks gamtos ir kultūros vertybėms. Urbanizuotose teritorijose šio Nuostatų punkto reikalavimai taikomi tik renginiams, kuriuose dalyvauja 100 ar daugiau žmonių, ir toms veikloms, kurioms vykdyti reikalingi laikini statiniai.

IV SKYRIUS

APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI NACIONALINIO PARKO KONSERVACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

21. Draustiniuose, kultūros paveldo objektų teritorijose ir gamtos paveldo objektų buferinėse apsaugos zonose pastatai gali būti remontuojami ir rekonstruojami, naujų statinių statyba vykdoma nepažeidžiant kultūros paveldo vietovių ir objektų vertingųjų savybių, laikantis Nuostatuose nustatytų Kuršių nerijos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų, vadovaujantis bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais reglamentais.

22. Pastatai ir kiti statiniai, neregistruoti Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registre ir neturintys vertingųjų savybių požymių, gali būti statomi, remontuojami ar rekonstruojami atsižvelgiant į tradicinių pastatų architektūrą, medžiagas, spalvinę gamą, puošybos elementus.

23. Kultūriniuose draustiniuose išsaugoma kraštovaizdžio panorama ir siluetas, žiūrint nuo Kuršių marių pusės, gatvės išklotinė, suformuota pastatų, orientuotų galu ir (ar) šoniniu fasadu, kitos kultūros paveldo vietovių vertingosios savybės. Šios nuostatos netaikomos pokariu (po 1945 m.) pastatytiems Kuršių nerijai nebūdingos architektūros pastatams.

24. Žemės sklypuose prie pastatų neleidžiama statyti (įrengti) vėliavų stiebų. Ši nuostata netaikoma visuomeninės paskirties pastatams.

25. Bepiločiais orlaiviais (dronais), oro balionais ir parasparniais skraidyti virš draustinių (išskyrus erdvę virš urbanizuotų teritorijų ir sodybų) ir rezervatų galima Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus gavus direkcijos pritarimą, išskyrus ekstremaliųjų įvykių padarinių likvidavimo, krašto apsaugos, paieškos ir gelbėjimo, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės, viešosios tvarkos palaikymo ir kitus teisės aktuose nustatytus atvejus. Direkcija sprendimą priima įvertinusi ir nustačiusi,

kad planuojama veikla nesunaikins, nesužalos ir (ar) netrikdys draustiniuose ir rezervatuose saugomų rūšių gyvūnų.

26. Naglių ir Grobšto gamtiniuose rezervatuose:

26.1. nuo rugsėjo 1 d. iki lapkričio 30 d. leidžiama uogauti ir grybauti asmenims, deklaravusiems gyvenamąją vietą Neringos savivaldybėje ir su savimi turintiems asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą;

26.2. leidžiama eiti Baltijos jūros paplūdimio dalimi, esančia tarp jūros kranto linijos ir kopagūbrio papėdės;

26.3. aptiktos augalų, gyvūnų ir grybų rūšys gali būti naudojamos Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Laukinės gyvūnijos įstatyme, Laukinių augalų ir grybų įstatyme nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI NACIONALINIO PARKO REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

27. Tvarkant nacionalinio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonas turi būti didinama kraštovaizdžio estetinė vertė, gerinamos vietovės eksponavimo galimybės, formuojami nauji ar pertvarkomi želdiniai, įgyvendinamos reginių formavimo, medynų atsparumo rekreacinei apkrovai didinimo priemonės, gali būti įrengiami paplūdimiai, maudyklos, poilsiui pritaikomos pakrantės. Draudžiama bloginti rekreacinių išteklių kokybę, mažinti kraštovaizdžio estetinę vertę, projektuoti, statyti, įrengti ar plėsti su rekreacija, lankytojų poilsiu ir aptarnavimu nesusijusius statinius ir įrenginius.

28. Urbanizuojamose rekreacinio funkcinio prioriteto zonose ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zonose, nustatytoje nacionalinio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose), leidžiama rekreacinių pastatų, susijusių su poilsiautojų aptarnavimu, statyba. Statant, rekonstruojant ir (ar) remontuojant tokius pastatus išlaikomas seniesiems Kuršių nerijos vasarnamiams (viloms) būdingas mastelis, proporcijos, statybos produktai, spalvos, puošybos elementai.

29. Rekreacinių pastatų žemės sklypo užstatymo tankis – iki 20 proc., pastatų aukštis – iki 10 m, išskyrus atvejus, kai nacionalinio parko planavimo schemas (ribų ir tvarkymo planų) ir (ar) vietovės lygmens bendrųjų planų sprendiniais nustatyta kitaip. Šio Nuostatų punkto nuostatos netaikomos esamiems rekreaciniams pastatams, kurių esamas žemės sklypo užstatymo tankis yra didesnis kaip 20 proc., pastatų aukštis – didesnis kaip 10 m, tačiau rekonstruojant tokius pastatus esamas užstatymo tankis ir pastatų aukštis negali būti didinamas.

30. Rekreacinių pastatų žemės sklypo užstatymo tankį ir pastatų aukštį galima didinti pagal archyvuose saugomus kartografinius dokumentus atstatomų iki 1942 m. pastatų sodybų.

31. Neurbanizuojamose rekreacinio funkcinio prioriteto zonose ir neurbanizuotos rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zonose lankytojams įrengiamos atokvėpio vietos ir poilsiavietės, aktyviam ir (ar) ramiam poilsiui, sveikatintis reikalinga infrastruktūra, nustatyta nacionalinio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose).

VI SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI EKOLOGINĖS APSAUGOS IR KITO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

32. Ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose ir kito (komunalinės ir edukacinės paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonos) funkcinio prioriteto zonose:

32.1. leidžiama statybų plėtra, nustatyta nacionalinio parko tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“, Neringos savivaldybės teritorijos ir (ar) jos dalies bendruosiuose planuose;

32.2. žemės sklypo užstatymo tankis – iki 20 proc. Pastatams, kurių užstatymo tankis yra didesnis kaip 20 proc., šio Nuostatų papunkčio nuostatos netaikomos, tačiau rekonstruojant tokius pastatus esamas užstatymo tankis negali būti didinamas;

32.3. teritorijos tvarkomos ir statiniai statomi pagal statinių paskirtį taip, kad vizualiai nedominuotų kraštovaizdyje ir nekeistų jo pobūdžio; statiniai gali būti pridengiami želdiniais;

32.4. projektuojant ir statant automobilių saugyklos – atskirus garažų pastatus:

32.4.1. pastatas gali būti ne daugiau kaip dviejų aukštų, iš kurių vienas – požeminis;

32.4.2. žemės paviršiuje esančios ir (ar) virš žemės paviršiaus iškilusios statinio dalys pridengiamos želdiniais;

32.4.3. automobilių saugyklos ant pastatų stogų neįrengiamos;

32.5. erdvinė struktūra formuojama išlaikant Kuršių nerijos tradiciniam urbanistiniam kraštovaizdžiui būdingą erdvinį mastelį, architektūrinį vientisumą ir darną su gamtine aplinka.

VII SKYRIUS

NACIONALINIO PARKO VALDYMO, APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

33. Nacionalinio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal kompetenciją organizuoja direkcija.
